

IBDIS

We know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PIKE, ALBERT *Morala și dogma Ritului Scoțian Antic și Acceptat al Francmasoneriei (gradele: Ucenic, Calfă, Maestru)* / Albert Pike; trad. din lb. engleză: Ilie Iliescu.

Ed. a 4-a. – București: Herald, 2024

ISBN 978-630-336-043-0

ISBN 978-630-336-043-0

I. Iliescu, Ilie (trad.)

061.236.6

Albert Pike

Morals and Dogma

of the Ancient and Accepted Scottish Rite of Freemasonry

prepared for the Supreme Council

of the Thirty Third Degree

for the Southern Jurisdiction

of the United States, Charleston.

ALBERT PIKE

Morala și dogma
Ritului Scoțian Antic și Acceptat
al Francmasoneriei
(gradele: Ucenic, Calfă, Maestru)

Prefață și note de
VASILE ZECHERU

Traducere din limba engleză de
ILIE ILIESCU

EDITURA HERALD
București

CUPRINS

Notă asupra primei ediții	5
Cuvânt-înainte la ediția a doua	11

PARTEA ÎNTÂI

FILOSOFIA MASONERIEI așa cum este formulată în opera lui Albert Pike (Prelegerea lui Roscoe Pound)	43
1. Albert Pike, omul	44
2. Epoca lui Albert Pike	48
3. Filosofia masonică a lui Albert Pike	52

ÎNȚELESUL ASCUNS AL MASONERIEI

O interpretare spirituală a lucrării ezoterice a lojii masonice;
o analiză a simbolurilor celor trei grade descrise de Albert Pike
(Prelegere de George H. Steinmetz)

I. Introducere	61
II. Masonerie – Religie	67
III. Știința mentală	74
IV. Evoluția	83
V. Doctrina secretă	87

PARTEA A DOUA

Notiță introductivă	99
I. Ucenic	101
II. Calfă (Companion)	127
III. Maestru	183

FILOSOFIA MASONERIEI

AȘA CUM ESTE FORMULATĂ ÎN OPERA LUI ALBERT PIKE
(PRELEGEREA LUI ROSCOE POUND)

În prelegerile precedente am afirmat că masoneria, pentru filosoful Preston¹, este un sistem tradițional de cunoaștere, iar scopul ei este să împărtășească cunoașterea; așadar, el se gândește la relația dintre masonerie și educație. Pentru Krause², ea este o etică organizată într-un sistem, scopul ei fiind călăuzirea umanității spre împlinirea ideilor sale morale universale; cu alte cuvinte, el se gândește la relațiile masoneriei cu legea și forma de guvernare. Pentru Oliver³, ea este un mod de a ne apropia de Dumnezeu, iar

¹ William Preston (1742-1818), reputat cercetător englez al fenomenului masonic, este autor a numeroase lucrări în acest domeniu; cea mai importantă contribuție a sa o reprezintă cartea *Illustrations of Masonry*, republicată masiv în Marea Britanie și, apoi, tradusă în numeroase alte limbi. Lui Preston îi datorăm importante deslușiri referitoare la istoria legendară a masoneriei dar și unele interpretări care s-au dovedit a fi exagerate sau chiar eronate. (V.Z.)

² Karl Christian Friedrich Krause (1781-1832) a rămas în istorie prin cartea intitulată *The Ideal of Humanity and Universal Federation*. În secolul al XIX-lea, filozofia socială elaborată de Krause a generat o influență semnificativă în lumea nouă și, cu deosebire, în America latină. Reprezentarea, în sine, reunea tezele liberalismului cu cele ale socialismului utopic pe un fond pregnant mistico-metafizic. (V.Z.)

³ George Oliver (1782-1867) este un cunoscut scriitor mason în epocă; dintre lucrările sale menționăm *The Antiquities of Freemasonry, Historical Landmarks and other Evidences of Freemasonry*. (V.Z.)

scopul ei este de a ne conduce către Absolut cu ajutorul unei tradiții pure; el se gândește deci la relația masoneriei cu religia.

Albert Pike, spre deosebire de toți filosofii și gânditorii masoni care l-au precedat, ne oferă un tip radical de filosofie; mai bine zis el ne oferă o metafizică a masoneriei. Pentru el masoneria reprezintă un mod de a studia principiile prime, iar scopul ei este de a dezvălui și oferi principiul fundamental prin care să putem înțelege și stăpâni universul. Prin urmare, el se gândește la legăturile masoneriei cu aspectele profunde ale existenței.

Până la un punct, această opinie era inevitabilă pentru cineva care gândea și scria într-o țară puternic influențată de filosofia transcendentală. Pe de o parte, era de așteptat ca gândirea lui să fie amprentată de ideile filosofice ale breslei din care făcea parte și care la vremea aceea suferea de influența hegelianismului. Pe de altă parte, nu trebuie uitat că Pike a studiat temeinic scrierile filosofice ale antichității și a avut o înclinație particulară spre mistică. În consecință, filosofia lui cu privire la masonerie este un produs al omului și al timpului, și de aceea noi trebuie să luăm în considerație pe fiecare dintre acestea și să le analizăm inteligent.

1. Albert Pike, omul

Albert Pike s-a născut la Boston la 29 decembrie 1809. Părinții lui erau săraci. Și-a făcut educația în școlile publice din Boston și este interesant de știut că, deși și-a luat examenul de admitere la colegiul Harvard, el nu a putut să urmeze cursurile, deoarece în acele vremuri se cerea ca taxa de școlarizare să fie plătită pe doi ani în avans sau să fie asigurată printr-o creanță. În cele din urmă el a ajuns profesor și a predat în școlile provinciale din Massachusetts din anul

1825 până în anul 1831. În 1831 a plecat în Vest și s-a alăturat unei companii comerciale ce opera în zona dintre St. Louis și Santa Fe. În vremea aceea Santa Fe aparținea Mexicului și o călătorie prin pustiul acela sălbatic, locuit doar de indieni, era plină de pericole. La întoarcere, a traversat preria Staked și teritoriul indian și s-a stabilit în cele din urmă la Van Buren, în Arkansas, unde a deschis o școală.

Pe atunci, simțul politic se manifesta foarte ascuțit în Arkansas. Teritoriul era divizat între partidul Conway, în care se aflau democrații și era alcătuit ca un fel de clan, și partidul Crittenden al liberalilor, care era mai de grabă o facțiune personală decât un partid politic. Vărsarea de sânge era mijlocul cel mai des folosit, mai ales pentru rezolvarea unei neînțelegeri dintre facțiuni, decât pentru rezolvarea unor rivalități politice. Experiența de început a acelei epoci de ură și război îndârjit de la graniță merită să fie amintită, căci are legătură cu multe lucruri din prelegerile lui Pike despre masonerie. Pike era liberal și în această calitate a publicat în organul liberal din Little Rock unele articole, de o asemenea forță, încât a atras atenția generală. Ca urmare, Crittend, conducătorul liberal, l-a căutat pe Pike la școala provincială unde lucra și l-a convins să se ducă la Little Rock, în calitate de editor, alături de ceilalți editori ai organului de partid.

Aceasta a fost împrejurarea lui favorabilă, care i-a permis să studieze legile și să se ocupe de editarea ziarului. În anul 1834 a fost admis în barou unde foarte repede a avansat, ocupând treapta profesională cea mai înaltă în Arkansas. Printre realizările lui, chiar de la început, menționăm pregătirea pentru revizuirea legilor acestui stat. Cartea nu îi poartă numele, dar relațiile contemporane ne fac cunoscut că el a contribuit în cea mai mare măsură la

alcătuirea ei. Toți au fost de acord că ea constituie un model de cum poate fi realizată o asemenea lucrare.

La izbucnirea războiului cu Mexicul, Pike s-a înrolat în armată și a activat la Buena Vista. Curajul său, dovedit deja în conflictele politice teritoriale, s-a remarcat din nou în evenimentele desfășurate în campania din Mexic. Pike a considerat că e de datoria lui să critice strategia militară a guvernatorului Roane, fapt care a făcut să fie implicat într-un duel. Duelul a avut loc dincolo de linia de front din teritoriul indian; din fericire, s-a încheiat fără vărsare de sânge, prin împăcarea combatanților. Toate acestea ne fac să bănuim că urmele acestei experiențe le găsim în discursurile sale. Din 1853 până în 1857, Pike a activat în magistratură, la New Orleans. În felul acesta a avut posibilitatea să întreprindă un studiu laborios și competent asupra dreptului roman, care stă la baza dreptului francez și care a intrat apoi în vigoare în Louisiana, așa cum este și acum. În 1857 s-a întors în Arkansas și a devenit membru în suprema magistratură a acestui stat.

La izbucnirea războiului civil, soarta a făcut să fie alături de cei din Sud. Cum avea o influență puternică asupra indienilor, a fost trimis să ridice o armată în teritoriul indian. S-a dăruit cu toată puterea îndeplinirii acestei sarcini, dar în ciuda eforturilor sale stăruitoare nu a reușit să facă soldați disciplinați din toți participanții la forța pe care reușise s-o alcătuiască. Unele dintre faptele comise de această forță i-au pătat pe nedrept memoria, potrivit celor mai importante surse oficiale. Într-adevăr, experiența lui nu a fost prea diferită de aceea a ofițerilor britanici din timpul revoluției și războiului din 1812, care căutau să-i folosească pe indieni ca aliați militari. În orice caz, proiectul n-a putut fi dus la îndeplinire. Această experiență a lăsat de asemenea urme pe care le găsim în discursurile masonice. După răz-

boiul civil, a practicat dreptul un timp la Memphis. În 1868 a venit la Alexandria, în Virginia, iar în 1870 s-a mutat la Washington, unde a practicat dreptul timp de douăzeci și unu de ani. A murit în anul 1891.

Albert Pike a fost un om învățat, cu vaste cunoștințe în cele mai importante și variate domenii. A fost un avocat foarte renumit și apreciat în dreptul civil. A studiat temeinic dreptul roman și a lăsat un manuscris pentru o carte în trei volume despre principiile dreptului roman, manuscris aflat acum în biblioteca Curții Supreme a Statelor Unite. A avut, în afara preocupărilor sale profesionale, și multe alte înclinații de un înalt nivel intelectual. El ne-a lăsat, printre scrierile sale, o traducere în manuscris a lucrărilor *Zend Avesta* și *Rig Veda*, în douăzeci și două de volume mari, cu foarte multe adnotări. De altfel, s-a remarcat și ca poet. Unele dintre aceste poeme, în special acela atât de impresionant despre bătălia de la Buena Vista, mai pot fi găsite în școli, iar versurile lor erau cunoscute de foarte multă lume din acele vremuri.

Trecând în revistă datele legate de activitatea lui extra-masonică, descoperim un om născut și educat în New England, un pionier din sud-vest în perioada când se schimbau frontierele, un soldat în cele două războaie, un jurist strălucit în fiecare dintre cele două mari sisteme ale legilor moderne, un judecător (pentru o sesiune) al Curții supreme, și, de asemenea, un autodidact cu vederi largi, un om de știință și cultură, care, pe lângă un tratat despre principiile dreptului roman ce a avut ecou în profesia lui, a putut să scrie versuri destul de bune și să se ocupe de traducerea unor importante cărți despre filosofia și religia orientală.

Însă domeniul în care Pike și-a adus cea mai fructuoasă contribuție a fost masoneria. Cariera lui este prea recentă și renumele lui prea bine cunoscut tuturor pentru a mai fi

nevoie de alte precizări. Totuși, vreau să amintesc că el a devenit Suveran Mare Comandor al jurisdicției sudice din Ritul Scoțian în anul 1859 și și-a dedicat cei treizeci și doi de ani care i-au mai rămas din viață unei munci perseverente în cadrul acestui rit. Cu excepția lui Krause, nicio minte de același calibru nu s-a aplecat atât de stăruitor asupra problemelor masoneriei. Însă Krause, mare învățat și filosof, a trăit în mediul de seninătate culturală al orașelor universitare germane. Pike a trăit în agitatul Boston și în clocotitorul teritoriu Arkansas, a fost constrâns de comunitate să se bată în duel, a luptat în două războaie și a comandat indieni. Mai mult, experiența masonică a lui Krause este de neglijat în comparație cu profunda implicare în ordin a acestui veteran al masoneriei americane. Așadar, nu trebuie să avem vreo îndoială că Albert Pike, prin structura temperamentului său, prin încercările la care l-a supus viața și prin vasta lui erudiție a fost, de departe, mintea cea mai cuprinzătoare și vocea cea mai puternică a masoneriei din vremea sa.

2. Epoca lui Albert Pike

În perioada de început a carierei sale, Pike a venit în contact cu filosofia politică a secolului al XVIII-lea, care a devenit clasică în gândirea politică americană, deoarece a fost filosofia făuritorilor constituției și legilor de apărare a drepturilor și a pătruns în cadrul instituțiilor americane în perioada lor de formare. De asemenea, în această parte a carierei sale ca avocat el a venit, în cercetările sale juridice, în contact cu filosofia dreptului din secolul al XVIII-lea.

În ultima parte a vieții sale, în studiile lui profund filosofice, a îmbrățișat metoda preponderent metafizică a secolului al XIX-lea, cu concepția despre Absolut ce a dominat

scrisul filosofic englez și cu ideea unității tuturor lucrurilor din perspectiva unui principiu absolut, idee care a prevalat în noul secol. În aceeași perioadă a fost martor la ascensiunea materialismului în general și la avântul triumfal al științelor naturale. Impactul acestora asupra ideilor sale a fost atât de puternic, încât l-a făcut, ca o reacție la pozitivism, să-și îndrepte atenția spre mistică. Desigur, un element mistic există, nu ca ceva neobișnuit, la idealisții radicali. De exemplu, conducătorul unei școli întemeiate pe filosofia lui Hegel a fost muștrat pentru că a târât misticismul într-un subiect atât de prozaic ca filosofia dreptului. Dar misticii sunt creați de natură și natura l-a făcut pe Pike cel mai important dintre ei. Prin urmare, putem fi siguri că reacția la materialism a accentuat, pur și simplu, un element care, oricum ar fi ieșit în relief în gândirea și scrierile lui. Fiecare dintre cele patru puncte de contact cu gândirea americană din secolul al XIX-lea impune luarea în considerare a momentului.

Filosofia politică americană din prima jumătate a secolului al XIX-lea a fost un amestec de drept englez și speculație franceză. Anterior revoluției, în Declarația drepturilor Congresului, coloniștii s-au bazat pe prevederile dreptului civil englez, așa cum au fost susținute de juriști împotriva regelui Stuart din secolul al XVII-lea. În schimb, Declarația de Independență s-a bazat pe drepturile naturale ale omului, un presupus set de drepturi inalienabile, universale, eterne, deduse prin rațiune din natura omului abstract. Sub influența gânditorilor englezi din secolul al XVII-lea și a filosofiei europene a dreptului, scriitorii francezi din secolul al XVIII-lea au dezvoltat această teorie a drepturilor naturale la un nivel destul de înalt, iar întemeietorii guvernării americane erau bine informați asupra acestui subiect, așa cum reiese din scrierile lor. Bineînțeles

că ei au combinat teoria generală a speculațiilor franceze cu detaliile concrete ale dreptului englez și au ajuns să considere că drepturile civile ale englezilor, care se găsesc în cărțile lor de drept, erau drepturile naturale ale omului descoperite în filosofia politică franceză. Prin urmare, în proiectele privind drepturile, ei le-au formulat, capitol cu capitol, le-au adaptat și le-au stabilit în reguli fixe și precise în baza autorității ultimelor. Acest fapt a avut consecințe importante pentru filosofia dreptului american, pe care Pike a cunoscut-o în perioada lui de formare, când își făcea studiile juridice.

În disputele dintre judecătorii englezi și regii Stuart, judecătorii pretindeau că se află într-o poziție situată între drepturile și libertățile individului englez și acțiunea opresivă și arbitrară a coroanei. Când noi am preluat teoria drepturilor naturale, eterne și inalienabile și am combinat-o cu teoria juriștilor englezi, rezultatul a fost o doctrină care spune că dreptul stă și trebuie să stea între individ, pe de o parte, și stat și societate, pe de altă parte, și că rolul legii este de a-i asigura individului drepturile sale naturale în cazul când acesta este amenințat cu oprirea și agresiunea din partea societății. Această idee privind rolul de mijloc al dreptului, de reconciliere a părții cu întregul, pe care juriștii din ultimul secol l-au considerat ca fiind primul articol al crezului lor, poate fi descoperită în toate prelegerile lui Pike și socotită de el indispensabilă menținerii echilibrului sau balanței. Căci dacă legea a reprezentat o mediere, o armonizare, o reconciliere, iar universul a fost condus de legi, atunci principiul fundamental al universului a fost medierea sau armonizarea pe care el a numit-o „echilibru”.

Când, în ultimele sale studii, Pike a cunoscut metoda metafizică a filosofilor din secolul al XIX-lea, a găsit aici o

confirmare firească a ideilor spre care l-au condus cunoștințele sale de filosofie clasică, politică și legală americană precum și studierea lucrărilor scriitorilor francmasoni din secolul al XVIII-lea, căci generația care i-a urmat lui Hegel a căutat să explice universul ca întruchipare a unei idei. Istoria a constat în desfășurarea acelei idei din experiența umană. Filosofia a reprezentat desfășurarea logică a aceleiași idei. Prin urmare, cercetarea a fost îndreptată spre găsirea acelei idei fundamentale care a stat la baza ordinii complexe a universului, lumea fenomenală nefiind decât o manifestare parțială a ei.

Așadar, potrivit lui Pike, îndatorirea filosofului este să unifice și să reconcilieze toate diferențele din Absolut, la care el a ajuns prin această idee. Urme ale tranziției de la analogia legală și politică la această bază metafizică pot fi găsite în unele părți din lucrarea lui fundamentală, *Morala și dogma* care, așa cum ne putem închipui, au rămas în forma lor de început, în ciuda repetatelor și complexelor revizurii.

În ultimele studii, Pike a fost nevoit să țină seama de materialism, ale cărui idei se afirmaseră convingător în ultima parte a vieții lui și din „gura căruia ieșeau numai vorbe înțelepte”. Dacă Pike, care în mod natural era un mistic, pare uneori să se bazeze pe intuiție mai mult decât pe rațiune pentru a pune credința la temelia cunoașterii spre a afla o realitate în ocult și a arăta relația strânsă dintre simbol și lucrul simbolizat, ei bine, toate acestea se petrec în contrast cu metafizica riguroasă a prelegerilor sale, în care el argumentează și demonstrează că, în loc de a invoca profețiile, ar trebui să se ia în considerație și universul mecanic al pozitiviștilor și noua etică economică și filosofia burții susținute de noua generație materialistă.